

FIAM, HAZUDTAM NEKED

„Valóban, tán egyedül az ördög (Ördög) tudhatja (persze: istenigazában), mi az a morál. Ha a szoknya lerántatik róla.”

(M. J.: Anyám, a bűnök csak nem hazudnak)

Marno Jánosnak

Minden nap. Reggel, mikor felkelünk, azt mondom, ma paradicsomleves lesz az ebéd, nevensz, még gyűrött a szemed, de babot főzök, mert megnéztem a spejzban a polcot, és nem volt ott a paradicsom. Négyéves vagy, rám fogod a játékpisztolyt, anya, tedd fel kezed! Hát nem ezt ígérted? Leülünk az ebédhez, beletúrsz a levesbe, kifröcskölöd, kiabálok, sírsz, lelököd a kanalat, megszidlak, én nem szeretem a babot, anya, becsaptál.

Ott lesz a Jézuska. Gyere, bemegyünk a templomba. Belépünk, leveszed az anorákot, teszünk vizet a homlokodra, körbefutsz, aztán a padok között, mondom, maradj csendben, mert itt lakik, keresed, már nem trapolsz, lassan lépkedsz. Anya, én nem látom, hol van? Ott, az oltár előtt és a falon, a stációk. Én nem akarok képet. Azon nincs cipő, és vérzik a feje. Olyan csúnya, félek. Mert meghalt. Feltámadt, szép is tud lenni, nézd meg az angyalokat, a szárnyuk a kép tetejére ér. Anya, itt nincs senki. Én a Jézuskát szeretném. Megfogni a sebét. Nem érhetsz hozzá.

Akkor én ide nem jövök többet. Itt nincs is senki, miért mondtad, hogy itt lakik?

Azt ígérted, hozol ajándékot. Hoztam is, egy almát. Előveszem, jó húsos. De én nem ezt kértem. Vonattal hoztam, sokat utaztam. Anya, én páncélt kértem, és repülő autót. Mondtam már. Nem kell az almád, vidd vissza.

Anya, lehetne azt, hogy reggel elindulunk a repülővel és éjszaka érkezünk meg, olyan messzire elutazunk. Sötétben repülünk. Igen, majd egyszer elrepülünk, megígérem. De mikor? Még nem tudom. De anya, én tudni akarom. Jó, majd holnap megbeszéljük, most aludj, még kitalálom. Anya, én akkor akarok indulni, reggel már késő lesz. Nem várhatunk addig. Nem lehet. Hazudsz. Mert tudom, hogy lehet.

Fiam, mi lett a szomszéd kisfiúval? Miért sír? Lelőttem. Na, ne bántsd. Csak játékból, tudod. Buta vagy, elhitted? Nem sír, folyik a vére, nézd. Ölni nem szabad, az csúnya, senkit sem bántunk. De te is bántasz folyton! És én akkor sírok.

Anya, van baba-Jézuska? Hát, igen, van. Bölcsőben fekszik, jászolban, be van pólyázva. Mikor jönnek a három királyok, felsír. Nem azért, mert pisilnie kell? Vagy éhes, fáj a hasa? Már tudom, bekakilt! Anya, és neki van anyukája? De jó neki, mindig az ölében ül. És mindig baba. És a baba meghal. De akkor miért mondtad, hogy él. Jaj, anya, ez nem úgy van.

Este megyünk az óvodába, három zebra van a Városligetnél. Majdnem elüt téged a rendőr. Anya, ez egy rendőrautó volt. Igen, máskor jobban vigyázunk. Azt mondtad, a rendőrök vigyáznak ránk. Akkor miért akart elütni? Mert ez rossz rendőr. Nem értem, anya, a rendőrnek van pisztolya, ő hogy lehet rossz? Lőjük le mi!

A lányoknak hosszú, szép hajuk van, neked pedig csinos, rövid. Én hosszút szeretnék. És anya, én szoknyát is szeretnék, mama mondta, hogy olyan van Afrikában, szalmából, a katonáknak. Ő volt ott, látta. Nem akarok ma nadrágban menni az óvodába, cicanadrágban szeretnék és szoknyában. Akkor menj abban, gyere, felvesszük. Anya, te azt mondtad, én fiú vagyok. Most akkor mehe-

In memoriam (részlet)

tek szoknyában? Aha, persze. De én nem akarok lány lenni. Ne mondd azt, hogy lány vagyok. Csak szoknyát szeretnék és hosszú hajat.

Fú, én nagyon félek az ördögtől. Tüzes a nyelve. Nyárs van a kezében. Ő a rossz, ijesztget, hogy jó legyél. Ha rossz vagy, beköltözik a szobába. Csak este? Főleg akkor. De én este alszom. Akkor hogy lehetek rossz? Összevissza beszélsz, anya. Én félek az ördögtől. Nem akarom, hogy beköltözzön. Jó, ha szépen megeszed a virslit és a borsófőzeléket, és nem pisilsz be, nem fog idejönni. Anya, te vagy a bűdös ördög, csúnya anya!

Anya, nézd, építettem egy várat legóból. Mindjárt, most nem érek rá, teregetek. Jaj, de szép! Anya, nézd, kész a létra a felső emeletre, én ott lakok majd, te meg lent. Én vezetem a házat, tud repülni. Megyek, csak felrakom a levest. Ha nagy leszek, mindenhová elviszlek, átrepüljük a tavat. Persze, kicsim, ha nagy leszel, valaki hív, felveszem, ne haragudj. Anya, te sose figyelsz rám. Te meg sem nézed a házamat, akkor honnan tudod, hogy szép?

Borsik Miklós

NÉHÁNY SZÓ A MARNO- HAPAXOKRÓL

Mit takar az, hogy *Daidal*?¹ A szóalak emelkedés és zuhanás jelölőit redőzi egymásra. Daidalosz fiával, Ikarossal együtt Szicíliába repült, és Ikarosz meghalt az utazás során. Túl magasra szállt, azonban Daidalosz nem. A *Daidal* tehát „középmagasan, komoly célját elérve szálló”-t jelöl. Amiként Daidalosz mértéket tartott, úgy ez a kötet is azt tükrözi vissza, hogy szerzője arra törekedett, hogy az, amit írt, alázattal forduljon önmagához. Emellett a cím a „siker” szinonimájának anagrammája, kérdés viszont, hogy lehet-e győztes az, aki veszít, *miközben* győző? Jelesül a fiát hagyja el, vagy a fia hagyja el – ez nem egyértelmű, tán az atyai felelősség sem engedi, hogy az legyen. Persze, lehet mindez a mitológéma túlon túl szoros hozzákapcsolása az elemzéshez, mégis, talán annyiban maradhatunk, hogy a ciklusokról mint ambivalens nyereségsorozatról referál ez a 2001-es cím, amely rendelkezik valamiféle nem pejoratív értelemben vett regreszszív jeggyel, amennyiben a dalnokként-énekesként elgondolt költő képét is behozza, amellett, hogy az egeket meghódítani próbáló művészetét (hovatovább a címadó vers zárlatában megidézett, utópista Vörösmarty-sorral sem helyezkedik szembe határozotlan, ahogy látni fogjuk). Ugyanakkor e kö-

1 Marno János: *Daidal*. Jelenkor, Pécs, 2001.